

кваліфікованих фахівців позашкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Лебедик Л. В. Розвиток ключових компетентностей майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти. *Ukrainian professional education*. 2023. № 14. С. 119–128. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/300237/292746>
2. Стрельников В. Ю. Ключові компетентності викладачів економічного коледжу – основа для розвитку їхньої резиліентності. *Ukrainian professional education*. 2023. № 14. С. 136–148. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/300241/292748>
3. Стрельников В. Ю., Лебедик Л. В. Формування ключових і професійних компетенцій майбутніх фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. *Імідж сучасного педагога*. 2021. № 3 (198). С. 47–52. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/232379/232956>
4. Стрельников В. Ю. Модель професійної компетентності викладача вищої школи. *Наукові записки ПОППО: Моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника*. Вип. 2. Полтава: ПОППО, 2012. С. 25–33.

Валерія Левківська

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник:

Ірина Голубовська

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
(м. Житомир, Україна)

ЗНАЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» ДЛЯ МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Упровадження концепції «Нова українська школа» свідчить про бажання нашої країни перевести освіту на європейський рівень. Сучасна освітня реформа спрямована на створення освітнього середовища, в якому знання використовуються для формування й розвитку різноманітних компетентностей учнів. З перших днів у школі діти вчаться чітко і правильно висловлюватися, формулювати свої думки, доречно використовувати всілякі мовні засоби, налагоджувати комунікацію з іншими людьми тощо. Згідно з концепцією «Нова українська школа» однією з ключових компетентностей є спілкування державною (і рідною в разі відмінності) мовами. Названа компетентність включає в себе вміння усно й письмово висловлювати й інтерпретувати поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів); здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час; усвідомлення ролі ефективного спілкування [1, с. 11].

До проблеми мовленнєвого розвитку школярів зверталися О. Біляєв, А. Богуш, Л. Варзацька, М. Вашуленко, С. Єрмоленко, Л. Мацько, М. Пентилюк, М. Плющ тощо. Сучасні учні початкових класів мають можливість активно розвивати власне мовлення не тільки на уроках лінгвістичного спрямування, а й під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Ухвалення нового Державного стандарту, який визначив дві основні освітні програми НУШ (автори – О. Савченко та Р. Шиян), стало значним кроком у сучасних змінах системи освіти в Україні. Однією з важливих інновацій є інтегрований курс «Я досліджую світ», котрий об'єднує навчальний зміст із різних освітніх галузей. На думку М. Єспіхіної, у процесі підготовки до уроків «Я досліджую світ» (далі – ЯДС) педагог повинен бачити взаємозв'язок між різними предметами; вирішувати єдині педагогічні завдання навчання й розвитку засобами кількох дисциплін; уміти поєднувати блоки знань із різних предметів, підпорядковані одній темі. Таким урокам притаманні колективні види роботи, партнерський стиль взаємин, зміна ролі вчителя [2, с. 67]. Це сучасний підхід до навчання, який покращує критичне мислення учнів і сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу.

Уроки курсу «Я досліджую світ» розглядають предмети, явища, проблеми з точки зору різних освітніх галузей. Це розвиває системне мислення в молодших школярів, розширює їхні очікування і стимулює до глибокого осмислення навколишнього світу. Розвиток соціального досвіду учнів є метою цього курсу, який охоплює різні аспекти знань про природу та суспільство, формує ціннісні орієнтації в різних сферах життя та сприяє розвитку навичок дослідницької діяльності.

Загалом дисципліна «Я досліджую світ» відображає сучасні підходи до організації навчального процесу, допомагаючи учням краще засвоїти та застосувати те, що вони знають, щоб краще зрозуміти міждисциплінарні зв'язки. На заняттях із курсу приділяється багато уваги мовленнєвому розвитку школярів, зокрема ознайомленню дітей із новими словами та термінами. Виконуючи різноманітні завдання на уроках ЯДС, молодші школярі вчать:

1. Детально описувати предмети, явища та події, які допомагають структурувати інформацію та вдосконалювати мовлення.
2. Розповідати про події послідовно, що розвиває навички конструктивного мислення та передачі емоцій через мовлення.
3. Виявляти аналітичні та критичні здібності, формулюючи та аргументуючи свої ідеї.
4. Співпрацювати в колективі, а також висловлюватися публічно. Це досягається за допомогою різноманітних форм роботи, наприклад: бесіди, дискусії, презентації тощо.

Серед завдань курсу «Я досліджую світ» виділимо й розширення словникового запасу та покращення граматичних навичок учнів початкових класів. На уроках ЯДС учні навчаються використовувати відмінки й часи залежно від контексту; під час спілкування звертається увага на вибір правильних дієслівних форм; здобуваючи нові знання, молодші школярі розширюють граматичну компетенцію; у процесі проведення дискусій та виконання групових проєктів активно використовуються граматичні правила; під час проведення рольових та інтерактивних ігор учні практично опановують різноманітні граматичні норми та правила.

Комплексний підхід до розвитку граматичних навичок сприяє засвоєнню мовних правил та їх використанню в навчанні й спілкуванні. Уроки ЯДС пропонують можливості для розвитку мовної компетентності, емоційної та соціальної зрілості учнів. Це досягається шляхом розвитку навичок конструктивного мислення та передачі емоцій через послідовне розповідання про різні ситуації та події; навчання висловлюватися, аргументувати свої позиції та взаємодіяти з однолітками; використання образної мови для ефективного спілкування. Такий метод розвитку мовлення готує учнів до активного спілкування, допомагає включитися в суспільне

життя. Важливо, що курс ЯДС не просто навчає дітей комунікації, а послідовно виховує в учнів любов до рідної мови, акцентуючи на культурних та літературних моментах.

Молодші школярі розвивають мовну культуру, систематизуючи та закріплюючи у процесі вивчення ЯДС знання з української літературної мови та стилістики. Читаючи кращі твори вітчизняного фольклору та красного письменства, діти усвідомлюють неймовірне багатство материнської мови, відчують повагу до історико-культурної спадщини, гордість за наш героїчний народ. У процесі опанування ЯДС учні розвивають творчий підхід до використання мовних засобів, заохочуються до покращення своїх мовленнєвих навичок, навчаються працювати самостійно. Системний підхід до навчання формує мовну особистість молодших школярів і забезпечує їй гармонійний розвиток.

Державний стандарт початкової освіти наголошує на всебічному розвитку дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формуванні цінностей, розвитку самостійності, творчості та допитливості [3]. Учителі допомагають усім учням відчувати себе цінними, підтримують їхні зусилля, навіть якщо досягнення результатів потребує більшого часу. У курсі ЯДС міждисциплінарні взаємодії сприяють загальному розвитку дітей, удосконалюючи їхні мовленнєві навички через різні сфери пізнання світу.

Отже, послідовна й систематична робота над розвитком мовлення та розширенням словникового запасу молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» сприяє загальному розвитку їх мовної культури, формуванню комунікативних здібностей, вихованню в дітей почуття любові до рідної мови.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд.: Гриневич Л. та ін.; заг. ред Грищенка М. URL: <file:///C:/Users/Asus/Desktop/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 04.03.2024).

2. Єпіхіна М. Особливості викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у новій українській школі в контексті педагогіки партнерства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2019. Вип. 1 (44). С. 67–70.

3. Державний стандарт початкової освіти 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.03.2024).